

Majandusõpetuse raamainekava ... põhikoolis 1. ja 2. kooliastmes

Kehtib alates 2024/25. õ/a

1. Üldalused.

1.1. Majandusõpetuse õpetamise eesmärk

Majandusõpetusega taotletakse, et õpilane 2. kooliastme lõpuks

- 1) oskab püstitada eesmärged, võtta vastutust ideede elluviimisel ning rakendab meeskonnatöö võtteid;
- 2) arendab enda loovust;
- 3) kasutab erinevaid teabeallikaid ja hindab kriitiliselt neis sisalduvat infot, tõlgendab ja esitab neis allikates sisalduvat infot;
- 4) suhtub vastutustundlikult elukeskkonda;
- 5) teab oma õigusi ja kohustusi kui tarbija, töötaja ja tulevane ettevõtja;
- 6) saab aru ettevõtluse tähtsusest igapäevaelus ja ühiskonnas;
- 7) mõistab ettevõtja, juhi ja töötaja rolle ning vastutust;
- 8) oskab näha ettevõtlust isikliku karjäärivõimalusena, on positiivse hoiakuga ettevõtluse ja ettevõtja suhtes;

Majandusõppe rakendamine põhikoolis toetab õpilaste:

- õppetöös osalemist, parendab käitumist ja õpilaste kaasatust õpitegevusse
- majandusest- ja finantsidega ümberkäimisest ning raha liikumisest arusaama omandamist
- loovuse ja probleemilahendusoskuste arendamist, sh mitmete üld- ja läbivate pädevuste arendamist (enesejuhtimine, meeskonnatöö oskused, suhtlemisoskused jne)
- uute eetiliste ja keskkonda säästvate käitumismudelite kujundamist
- võimaluste äratundmist ja õpetab nägema probleeme õppimisvõimalusena
- üldise akadeemilise võimekuse arendamist
- ettevõtjate ja ettevõtete rolli ühiskonnas mõistmist

1.2. Õppeaine kavandamine ja maht

Õppe aluseks on ettevõtlusõppe programmi Edu&Tegu raames välja töötatud ettevõtluspädevuse mudel <https://xn--ettevtluspe-jfbe.ee/ettevtluspadevuse-mudel/>

Käru põhikoolis on õppe keskmes väärtustloova mõtlemise arendamine ja enesejuhtimisega seonduvate alapädevuste arendamine.

Majandusõpetus on valikaine 1.-2. kooliastmes, kus 1. kooliastme keskmes rahatarkus ja 2. kooliastmes ettevõtlus- ja majandusõpetus, – a` 35 tundi õppeaastas.

Majandusõpetus arendab laste ettevõtlikust, õpetab mõistma ümbritsevat majandustegevust, arukalt rahaasju korraldama ning oma tulevast tööelu kavandama, valmistab õpilasi ette jätkuvateks õpinguteks ja tulevasteks saavutusteks.

Kasutatakse Junior Achievement Eesti poolt koostatud programmi „7 sammu” õppematerjale, mis tutvustab õpilastele majandussüsteemide põhilisi omadusi ja ettevõtete rolli nendes süsteemides.

Õpitakse samm-sammult tundma iseenda oskusi, soove ja vajadusi, perekonnaliikmete rolle, kogukonna toimimist, ameteid, Eesti ressursse, ettevõtteid ja ettevõtlust.

Rahatarkuse algteadmiste õpetamine baseerub „Tom õpib rahamängu“ õppekomplekti materjalidel.

Majandusõpetust õppeprotsessis viiakse õpilasteni ettevõtluspädevuse mudeli maatriksi kaudu.

Milles on aluseks ettevõtlik tegutsemine väärtuste loomisel.

Õppeprotsessi eesmärk on arendada õpilastes alljärgnevat oskusi

- enesejuhtimine (arenguuskumus, autonoomne motivatsioon, emotsioonidega toimetulek)
- sotsiaalsete olukordade lahendamine (algatamine, suhtlemine, koostöö)
- väärtust loov mõtlemine ja lahenduse leidmine (loovus, probleemilahendus, planeerimine, eetilisuus ja jätkusuutlikus)

Ainet käsitletakse igapäevaeluga seostatult. Kaks kolmandikku valikõppeaine mahust on suunatud praktilistele tegevustele ja loovust ning kriitilise mõtlemise oskusi arendavate ülesannete lahendamisele. Praktilised tööd on konkreetse üksikteema või materjali kohta. Iseseisvateks tegevusteks on kodused ülesanded, klassitööd.

Õppes on olulisel kohal aktiivõppemeetodid nagu arutelud, juhtumianalüüsid, rollimängud, projektid ja õppekäigud, kohalike ettevõtete külastused, kohtumised ettevõtjatega ja vabatahtlik tegevus kodukohas.

Majandusõpetus annab ülevaate rahatarkusest ja ettevõtte toimimisest, ettevõtluse tähtsusest ühiskonnas. Aitab paremini mõista inimtegevuse ja keskkonna vastastikuseid seoseid, ressurside nappust. Kujundab õpilastes arusaamist, et vastutus ühiskonna jätkusuutliku arengu tagamiseks on nii üksikisikul kui ka ettevõtte tasandil. Õpilasi suunatakse mõistma, et nii isikliku ettevõtlikkuse kujundamiseks kui ettevõtluse edendamiseks tehtavad otsused peavad lähtuma loodus- ja elukeskkonna säästmise vajadusest. Õpilased saavad teavet erinevatele elukutsetele esitatavate nõuete kohta, tutvuvad töötaja ja ettevõtja (tööandja) rollidega, õpivad hindama oma oskusi, soove, arenguvajadusi ning -võimalusi, koostama elulookirjeldust, hindama nii töötaja kui ettevõtja (tööandja) rolli.

Õpilastes arendatakse ettevõtlikku ja keskkonda väärtustavat eluhoiakut, probleemide lahendamise ja uurimise oskusi ning juhtimise ja meeskonnatöö oskusi, finantskirjaoskust, digipädevusi. Õppes

pööratakse suurt tähelepanu õpimotivatsiooni arendamisele, seostades õpet igapäevaelu ja kohaliku ettevõtlusega.

Majandusõpetus on tihedalt lõimitud teiste õppeainetega. Luuakse seoseid põhiliselt eesti keele, matemaatika, inimese- ja loodusõpetuse, loovõpetuse kaudu.

Õpilase teabe ja tehnoloogia kasutamise oskuse arendamiseks kasutatakse õppes nüüdisaja tehnoloogilisi vahendeid, sh IKT võimalusi, (ettevõtete, omavalitsus- ja riigiasutuste kodulehed, õigusaktid internetis, ettevõtjaportaali, interaktiivsed ettevõtlusmängud, väärtusmängud jne).

1.3. Õppetegevuse korraldamine.

Õppetegevuse korraldamisel lähtutakse eelkõige ettevõtlikkuspädevuse kujundamisest – suutlikkus ideid luua ja ellu viia, kasutades omandatud teadmisi ja oskusi erinevates elu- ja tegevusvaldkondades; näha probleeme ja neis peituvaid võimalusi, aidata kaasa probleemide lahendamisele; seada eesmärged, koostada plaane, neid tutvustada ja ellu viia; korraldada ühistegevusi ja neist osa võtta, näidata algatusvõimet ja vastutada tulemuste eest; reageerida loovalt, uuendusmeelselt ja paindlikult muutustele; võtta arukaid riske.

Samas

- 1) lähtutakse õppekava alusväärtustest, teistest üldpädevustest, õppeaine eesmärkidest, õppesisust ja oodatavatest õpitulemustest ning toetatakse lõimimist teiste õppeainetega ja õppeaineid läbivate teemadega;
- 2) võimaldatakse õppida individuaalselt ja üheskoos teistega, et toetada õpilaste kujunemist aktiivseteks ja iseseisvateks õppijateks, loovateks, ettevõtlikeks ja kriitiliselt mõtlevateks isiksusteks ning arendada meeskonnatöö oskusi;
- 3) kasutatakse diferentseeritud õppeülesandeid, mille sisu ja raskusaste toetavad individualiseeritud käsitlust ning suurendavad õpimotivatsiooni;
- 4) rakendatakse nüüdisaegseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õpikeskkondi ning õppematerjale ja -vahendeid;
- 5) tehakse koostööd kohalike ettevõtjate ja asutustega ning lastevanematega mitmekesistes õpikeskkondades;
- 6) rakendatakse uurimuslikku õpet ja aktiivõppe meetodeid - andmete otsimine, probleemide sh dilemma lahendamine tulemuste töötlemine ja esitamine; rollimäng, rühmatöö, projektid; õppekäigud ettevõttesse, kohtumised ettevõtjatega, nende töö jälgimine töökohal;
- 7) kaasatakse õppesisu käsitlemisel valiku tegemisse õpilasi nende eelnevaid teadmisi ja oskusi arvestades ja õpivajadustest lähtudes.

1.4. Hindamise alused.

Ettevõtlusõppe õpitulemuste hindamine lähtub põhikooli riikliku õppekava üldosas toodud hindamisalustest ja teistest hindamist reguleerivatest dokumentidest.

Hindamise eesmärk on saada ülevaade õpitulemuste saavutusest ja õpilase individuaalsest arengust ning kasutada saadud teavet õppe tulemuslikumaks kavandamiseks. Hinnatakse nii teadmisi ja nende rakendamise oskusi kui ka loovust ülesannete lahendamisel, üldpädevuste saavutatust, sh õpioskusi.

Hindamise aluseks on suulised vastused, kirjalikud ja praktilised tööd ning iseseisvad tegevused, arvestades õpilase teadmiste ja oskuste vastavust ainekavas taotletavatele õpitulemustele. Olulisel kohal on kujundav hindamine, mille kaudu arendatakse arutluse, põhjendamise ja seoste loomise oskust, õpilase iseseisvat tööd, osalemist rühmatöodes ja aruteludes, kirjalike tööde vormistamise nõuetega arvestamist ja üldist korrektsust.

Õppeprotsessi jooksul võib hinnata osalemist rühmatöodes. Õpitulemusi hinnatakse sõnaliste hinnangutega. Õpilane peab teadma, mida ja millal hinnatakse, milliseid hindamisvahendeid kasutatakse ja millised on hindamise kriteeriumid. Kokkuvõttev hinne kujuneb tunnitööde, praktiliste, iseseisvate tööde hinnangutest.

Sõltuvalt valitud õpetamise meetodist võib kooli valikul läbi viia lõputesti, koostada õpimapi.

1.5. Füüsiline õpikeskkond

Kool korraldab valdava osa õpet klassis, kus saab rühmatöö tegemiseks mööblit ümber paigutada, on internetiühendus ning audiovisuaalse materjali kasutamise võimalus.

Koolis on mängude „Ettevõtlik pere“ kasutamise võimalus. Kool võimaldab õppe sidumiseks igapäevaeluga õpet ja õppekäike ettevõtetesse üks kuni kaks korda õppeaasta jooksul.

Kool toetab õpilaste osalemist ettevõtlust arendavates projektides. Kool võimaldab osaleda õpilaslaatel koolis ja väljaspool kooli.

2. Ainekava

Ettevõtlusõpetuse õppe- ja kasvatusesmärgid:

2.1 Majandusõppes taotletakse, et 1. kooliastme lõpuks õpilane:

- 2.1.1. tahab õppida, tunneb rõõmu teadasaamisest ja oskamisest, oskab õppida üksi ning koos teistega, paaris ja rühmas, oskab jaotada aega õppimise, harrastustegevuse, koduste kohustuste ning puhkamise vahel;
- 2.1.2. oskab end häälestada ülesandega toimetulemisele ning oma tegevusi ülesannet täites mõtestada; oskab koostada päevakava ja seda järgida;
- 2.1.3. suudab tekstidest leida ja mõista seal sisalduvat teavet (sealhulgas andmeid, termineid, tegelasi, tegevusi, sündmusi ning nende aega ja kohta) ning seda suuliselt ja kirjalikult esitada;
- 2.1.4. arvutab ning oskab kasutada mõõtmiseks sobivaid abivahendeid ja mõõtühikuid erinevates eluvaldkondades eakohaseid ülesandeid lahendades;
- 2.1.5. oskab sihipäraselt vaadelda, erinevusi ja sarnasusi märgata ning kirjeldada; oskab esemeid ja nähtusi võrrelda, ühe-kahe tunnuse alusel rühmitada ning lihtsat plaani, tabelit, diagrammi ja kaarti lugeda;

- 2.1.6. hindab loovust ning tunneb rõõmu liikumisest, loovast eneseväljendusest ja tegevusest;
- 2.1.7. oskab ohtlikke olukordi vältida ja ohuolukorras abi kutsuda, oskab ohutult liigelda;
- 2.1.8. teab, kelle poole erinevate probleemidega pöörduda, ning on valmis seda tegema.

2.2 Majandusõppes taotletakse, et 2. kooliastme lõpuks õpilane:

- 2.2.1 hindab, mõistab oma rolli pereliikmena, sõbrana, kaaslasena ja õpilasena; peab kinni kokkulepetest, on usaldusväärne ning vastutab oma tegude eest;
- 2.2.2. oskab keskenduda õpiülesannete täitmisele, oskab kasutada eakohaseid õpivõtteid;
- 2.2.3. oskab oma tegevust kavandada ja hinnata ning tulemuste saavutamiseks vajalikke tegevusi valida ja rakendada, oma eksimusi näha ja tunnistada ning oma tegevust korrigeerida;
- 2.2.4. oskab oma arvamust väljendada, põhjendada ja kaitsta, mõistab kompromisside vajalikkust, teab oma tugevaid ja nõrku külgi ning püüab selgusele jõuda oma huvides;
- 2.2.5. oskab rakendada oma matemaatilisi oskusi erinevates eluvaldkondades;
- 2.2.6. omab ettekujutust töömaailmast ja ettevõtlusest; väärtustab säästvat eluviisi
- 2.2.7. oskab kasutada arvutit ja interneti suhtlusvahendina ning oskab vormistada tekste;
- 2.2.8. oskab leida vastuseid oma küsimustele; hankida erinevatest allikatest vajalikku teavet, seda tõlgendada, kasutada ja edastada; oskab teha vahet faktil ja arvamusel
- 2.2.9. tunneb end oma riigi kodanikuna ning järgib ühiselu norme

2.3 Ettevõtlusõppe õpitulemused, õppesisu ja õppetegevused

Valikaine „Majandusõpetus“ õpitulemused, õppesisu ja õppetegevused kajastatakse eraldi aine- ja töökavades.